

"ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור" - כתית אלו תלמידי חכמים שמכתתין רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה - כל מעשיהם ומחשבותיהם להעלות נשמתם, שנקראת 'נר' תחת כנפי השכינה!"
 (בעלי התוס' כ"ז כ)

הסבא מקלם:

האדם לבו מלא טוב, כי הוא מעשה ידיו של הקב"ה, רק החלונות אטומים, כי הלב סגור, ערלת הלב. על ידי כיתות רגליהם האדם נהיה מוכן לאור החוכמה.

הקורא בתולדות עם ישראל יודע שהרבה מגדולי ישראל קיבלו על עצמם גלות. הליכתם היתה בהסתר, שלא לבשו בגדי רבנות והלכו עם העניים ומרודי העם להסתיר עצמם.

הנהגה זו מובנת על פי דברי הסבא: לב האדם הכל יש בו, אלא שיש עורלת הלב המונעת ממנו להנות מחוכמת לבו. הלב הוא בית מלא טוב, רק החלונות סגורים, צריך היכי תמצוי, אפשרות לפותחם.

העומד על מקומו, הרגליו משתרשים בו ונעשים לו לעורלת הלב. כדי להסירה, קיבלו על עצמם לכתת רגליהם, ללכת מעיר לעיר וממדינה למדינה, שעל ידי זה יעקרו את הרגליהם וישלטו על מידותיהם, כך תפתח להם חוכמת לבם. ("קובץ שיחות" ח"ג ק"ט-קכ"א)

תורה - "המאור שבה מחזירה למוטב!" (פתיחתא איכה רבתי)

הגאון רבי אהרן קוטלר תמוה, הרי בבית שני למדו תורה, כך מעידה הגמרא, אם כן איך המאור שבה לא החזירם למוטב?! אלא אמר רבי אהרן: 'ללמדנו שתורה בלי מידות אין בה מאור!' (מהגאון ר' ניסן גולדברג שליט"א)

אמר הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל: ענין מידות רעות אינו דווקא כלפי השני, אלא גם האדם כלפי עצמו!

אדם ממורמר שיש לו תרעומות ועצבות על עצמו, זה גם כן מידות רעות, שהם מחיצה גדולה. מה שצריך לדרוש מעצמו בחשבון הנפש צריך, אבל סוג אחר של טענות, הייתי צריך לעשות כך או כך, אלו הם מידות רעות וכשמסירים אותם יכולים לגדול מעלה!

(לקט רשימות" בעניני בהמ"ק)

חידה: מה המשותף בין נר - חושן - ציץ - עולה?
 התשובה בפרשת השבוע ובעמוד הבא

למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה? לומר לך, מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין ... חושן מכפר על הדינים, שנאמר (כ"ח ט"ו) ועשית חושן משפט.

(זבחים פח.)

הבהרה ותיקון לסיפור שהבאתי בעלון לפני שבועיים
 מעשה שהיה כך היה!

"בשביל שכונת טובה כדאי לשלם!"

לשכנים של רבינו, הגאון רבי נסים קרליץ היתה סתימה בביוב. הם קבעו שזה בגלל צביעה שנעשתה בדירת שכניהם, משפחת קרליץ. דרשו מהם להזמין אינסטלטור, לשלם זאת. רבי נסים בלי אומר ודברים שילם את דמי פתיחת הסתימה, סכום נכבד. בנו, הגאון ר' אברהם ישעיהו, שהיה נער, התקומם על כך מאד, בודעו שאין ממש בדרישתם וכן בהכירו את העניות ששררה בביתם, ואמר לאביו: 'הרי לא צבענו כלל וכלל, למה לשלם, אנחנו לא היזקנו אותם?!'

פנה רבי נסים אל בנו ואמר לו: "שייע'לה, אלמד אותך דבר חשוב, צריך לשלם בשביל לחיות עם השכנים טוב!"

רבי נסים נאה מקיים ונאה דורש:

המשך והשלמה למעשה הזה. סיפר ידידי, הג"ר א"י, מיקירי עיר התורה בתחילת ימי נישואי גרתי בפרברי בני ברק, בבנין היו שכנים לא טובים, שהיו להם עלינו תביעות שונות ומשונות. דרישות שאינן צודקות כלל וכלל. הגענו לדין תורה אצל הגאון רבי נסים קרליץ. לאחר זמן ליוויתי את רבינו ברחוב רבי עקיבא. פתע פנה ואמר לי: "אני רוצה לספר לך מעשה שהיה איתי. היו לי פעם שכנים שדרשו ממני לפתוח סתימה בצינור שלהם. הם אמרו שזה קרה בגלל שאצלנו צבעו בבית.

אכן, דבר ראשון, המציאות שצבע כזה לא יכול לסתום צינור, שהרי הוא נשטף במים. דבר שני, צינור הביוב שלנו ושל השכן התובע אינם אותן צינורות, הם מקבילים. דבר שלישי, אנחנו בכלל לא צבענו את הדירה...

אף על פי כן שלחתי להם אינסטלטור, שילמתי את מחיר פתיחת הסתימה!"

פתרון החידה מהעמוד הקודם: המשותף לנר, חושן, ציץ ועולה: "תמיד"!
פירוט: "להעלות נר תמיד". (כ"ז ב:) "ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד". (כ"ח ל:) "ועשית ציץ זהב טהור... והיה על מצחו תמיד". (כ"ח ל"ח) "עולת תמיד לדורותיכם". (כ"ט מ"ב)
את החידה הזו אפשר גם לשאול בצורה אחרת ומחוכמת: מהו תמיד שאינו תמיד...

התשובה על פי דברי ה"אבן עזרא" בפרשת השבוע: "ויש מילת תמיד קשה מוזאת!" נר תמיד אין הכוונה כל הזמן, אלא כל לילה ולילה. ציץ אין הכוונה תמיד ממש, אלא רק בשעת עבודה, כמו שמוכר בקרבן עולת תמיד ואינה אלא מיום ליום, וכן החושן. (כ"ז ב)
בעלי התוס' כתבו: אולי 'תמיד' הוא כמשמעו, שהכוונה לנר האמצעי, שנאמר בו שלא יכבה לעולם... (כ"ז ב"ו ועיי"ש ועיי"ש רש"י מש"כ בנר ועולת תמיד)

הבגדים החסרים! שני בגדים חסרים בפסוק הבא: "ואלה הבגדים אשר יעשו, חשן, ואפוד, ומעיל, וכתנת תשבץ, מצנפת ואבנט". (כ"ח ד)
לא הזכיר מכנסיים, כי מנהג כל אדם ללבוש מכנסיים. (אבן עזרא) שלא היו לכבוד ולתפארת. (בעה"ט) לא הזכיר ציץ, כי אינו בגד. (אבן עזרא, בעה"ט)
מפני שאמר "אתה תדבר אל כל חכמי לב", ומכנסיים וציץ אין חכמה בעשייתם. (רא"ש) לא הזכיר ציץ, כי הוא כלי זהב, ולא הזכיר מכנסיים, כי רצה להזכיר רק את השיישה שהיה משה מלבישם לאהרן. (רבנו בחי)

תניא, ציץ בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה, דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר עודהו על מצחו מרצה... אמר לו רבי שמעון, כהן גדול ביום הכפורים יוכיח... (פסחים עז)
נכדו של ה"אבני נזר" - "השנון, ניק וחכים, שבתי... - תמה על רש"י (שם), שמביא טעם שביום הכיפורים אין הכהן גדול לובש בגדי זהב, שאין קטיגור נעשה סניגור. ואינו מובן, הלא הדבר מפורש שלעבודת היום הכהן גדול לובש בגדי לבן?! (בשאלה זו תמהו רבים)
השיבו הסב, ה"אבני נזר": אם לא טעם זה היה אפשר שביום כיפור הכהן גדול ילבש בגדי לבן, שהם חיוב לעבודה וגם ציץ, לרצות על הטומאה. ואין לחוש משום יתור בגדים, כיון שהוא אינו במקום בגדים ופחות משלש אצבעות. (ש"ת "אבני נזר" ח"מ צ' עיי"ש)

"שבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרשיין כהן גדול מביתו ללשכת פרהרין ומתקניין לו כהן אחר תחתיו, שמא יארע בו פסול". (יומא א' א)
כתב ה"אבני נזר": ופשוט שצריך להכין עבור הכהן ממלא המקום בגדי כהן גדול, שיהיו כמידתו.

ולפי מה שכתב הרמב"ן (פ"ר תצוה כ"ח ב) שבבגדי כהונה צריך עשיה לשמה, לכאורה בגדים אלו של הכהן האחר לא עומדים עדיין לעבודה, אין זה 'לשמה', וכי הדבר עומד שהכהן גדול יפסול!
אלא יש לומר, שבבגדי כהונה 'הלשמה' הוא שיהיה עליהם קדושת בגדי כהונה, יעבוד בהם או לא יעבוד, קדושתם עליהם. (ש"ת "אבני נזר" אהע"ז ח"ב קנ"ז ל"ט עיי"ש החילוק בין גט שצריך לשם גירושין לבגדי כהונה)
קדושת בגדי כהונה אינה מתרבה על ידי ריבוי הקרבנות שהקריבו עמהם! (שם א"ח ח"ב ת"ל ד' עיי"ש על הקשר בין הקל הקדוש לבגדי כהונה)

בשעה ששמע נכדו של ה"אבני נזר", הג"ר שבתי בורנשטיין, כי ימיו של סבו ספורים, מיהר לסוכטשוב.
עם הכנסו לחדר, שאלו ה"אבני נזר": "האם הבאת עימך פלפול". השיב בחיוב. בשל חולשתו, ענה לו ה"אבני נזר" בשפה רפה: "הלא תראה כי אין הזמן ראוי לכך!" (קובץ "שפתי חיים" הובא בס' "אבני נזר" פורים)

השבת יחול יום הזכרון לגאון ישראל ופארו, רבינו ה"אבני נזר"
בבוקרו של יום ראשון, י"א אדר א', שנת עת"ר, התגברה חולשתו, היה ברור כי קיצו קרב. ה"אבני נזר" ביקש להתפלל. בנו, ה"ש משמואל" שראה את מצבו החמור ביקש לזרוז, אבל רבינו רמז שיש זמן. הכין עצמו בנחת והתפלל בישוב הדעת. כשבירך "מקבץ נדחי עמו ישראל", רמז שייסרו את התפילין והטלית - כעבור רגעים מספר יצאה נשמתו.

ה"אבני נזר" בהיותו ילד עבר פעם בשוק וראה סוחר עומד עם שק פירות למוכרם. הפך לו את השק וברח... בא הסוחר בקולבנה אל אביו הרב, שבנו הפסיד לו ממון. שילם הרב נזקו. אחר כך שאל את בנו, למה עשה כן, להפסיד ממון ישראל?! השיבו הילד: "ולמה הוא מפסיד ממון הקונים?! והסביר שאותו המוכר הניח שורה של פירות יפים וטובים למעלה ומתחתיהם היו כל הפירות רקובים..." (אביר הרועים)

"וקדשתי את אהל מועד... ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן לי". (כ"ט מ"ד)
בדבר קבר איש אלוקים, שאחר פטירתו בנו עליו המתנדבים אוהל כנהוג, והחזנים והשמשים יש להם הכנסה מהבאים שמה. כעת קם אחד מנכדי הצדיק זצל"ה ולקח המפתח מידם וגירש את החזנים והשמשים. עשה לעצמו הכנסה, כי לא יוכל אף אחד להכנס אל האוהל, בלתי אם יתן לו סך כחפצו, וטענת הנכד כי הוא היורש ואין לזרים להשתתף איתו.

תשובה: הלכה היא שמותר המת ליורשיו, אך זה רק בגלל שצריך לעשות בו צרכי המת, וכאן שאין כבר צורך למת, אין בזה ירושה. לכן אין לגרש את החזנים והשמשים שהחזיקו כבר ואסור לקפח פרנסתם. כמובן שכל עני יוכל לעמוד שם באהל ולבקש מעות. אכן, מה שיש להפוך בזכות נכד הצדיק הוא, כי הבאים להשתתף על קברי הצדיקים מבקשים רחמים בזכות הצדיק הקבור שמה, וכאשר מפרנסים לבניו העניים היא הטבה עם הנפטר וזכות הצדיק מגינה יותר עם המטיבים עמו.

על כן יש להעמיד קופת צדקה בתוך האוהל ולכתוב עליה שהיא עבור נכדו של הצדיק, ויוכל להוסיף שהוא לטובת הבאים, כפי שכתבנו. והנכד יתפרנס על ידי זה בנקיות ובצניעות. אך לקחת מעות בעל כרחם של הבאים אינו נכון, ולא ימלט מאיסור גזל חלילה, או איסור הנאה של משמשי המת.

(ש"ת "אבני נזר" ח"מ מ"א)

"חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה". (כ"ח ג)

סח ה"אבני נזר": "מה שנתרציתי לקבל את הנהגת האדמו"רות, כי חשבתי שיבואו אלי רק איזה כמה מאות אנשים מופלגי תורה שיש לי שייכות עמהם, ואם היה כך, היה להם טובה גדולה ממני בגשמיות וברוחניות, וגם עבורי לא היה ביטול תורה כל כך... אבל הלא ידעת כי דרך החסידים להגדיל את רבם ולספר ממנו נפלאות... על ידי זה באו אלי אנשים פשוטים, אפילו בעלי מלאכות שאין לי שייכות עמהם כלל. היה קשה לי לשמוע דבריהם ובקשותיהם... אבל לא יכולתי להשליך אותם מחמת הרחמנות, ועל ידי זה היה לי ביטול גדול, כי עיקר חפצם היה רק בגשמיות, פרנסה ורפואה וכדומה. וזה לא דבר קל הוא. אמנם שלעשות חופשי מן הצבא זה דבר קל אצלי. כאשר אני לומד גמרא ומקשה קושיה ומתריץ, אזי הלה מוכרח להשתחרר מהצבא, אם לא עלה בליבי לסתור התירוץ!"

אגלה לך שזה סוד דברי הגמרא (סנהדרין ל: עיי"ש) ברבי נחמן בר יצחק, 'ששמעתי על אנשי עירך דרמיתו דיקלי וזקפיתו להו'... אבל לרפואת חולה שיש בו סכנה הוא דבר קשה, וזה תלוי הרבה במידות האיש החולה..." (אביר הרועים" ח"ב - סיפר תלמידו ששמע מפה קודשו)

בליל שבת תצוה ביקש ה"אבני נזר" שיקראו לפניו במדרש רבה. המקריא החל לקרוא בפרשת השבוע, אך רבינו הפסיקו ואמר לו שיקרא בפרשת ויקהל.

כשהעיר לו שהשבת היא פרשת תצוה, אמר: "יודע אני, אבל תקרא בפרשת ויקהל, שם נאמר: 'טוב שם משמן טוב...' - יום מיתתו של אדם גדול מיום לידתו... ביום שנולד בו אין אדם יודע מה מעשיו, אבל כשמת מודיע מעשיו לרבים - משל לשתים ספינות שהיו יוצאות לים הגדול, אחת יוצאת מן הנמל ואחת שבה לנמל..."
הקורא שהבין את כוונת ה"אבני נזר" קרא את דברי המדרש ועיניו זולגות דמעות - קורא ובוכה!

(מראה הרש"א)